
Nový zákon je zbytečný

Nový zákon je zbytečný

LIDOVÉ NOVINY

7.3.2009, rubrika: Názory, strana: 10, autor: Radka Kvačková

KOMENTÁŘ

Jestliže nebude školné ani zásadnější změna pravomocí vysokoškolských orgánů, stačí novela

Ministr školství se pod tlakem akademické nevole distancoval od takzvané Bílé knihy, která měla tvořit základ pro reformu terciárního, tedy především vysokoškolského vzdělávání. Doslova řekl, že Bílá kniha splnila účel, neboť nastartovala diskusi, nyní je ale minulostí. Teď se začne pracovat na novém vysokoškolském zákoně, popřípadě zákonech.

Je ale vůbec nutné dělat nový zákon, když neexistuje vůle k zásadním změnám?

Nic není černobílé Dokument vypracovaný skupinou Petra Matějů navrhoval nově definovat pravomoci a odpovědnosti vysokoškolských orgánů a časem zavést školné. To druhé se v době ekonomické krize změnilo v politicky nekorektní slovo, to první pobouřilo také. Matějů totiž navrhoval snížit moc akademických senátů a přenést část jejich pravomocí na správní rady vysokých škol, které zaručují větší propojení na společnost jako celek.

Faktem je, že akademické senáty fungují do jisté míry jako odbory a škola v jejich rukou je trochu jako firma v rukou odborářů.

Správní rady, v nichž jsou zástupci státu, regionu, byznysu, důležitých institucí a třeba i absolventů, už dnes existují, zatím však kontrolují jen to, co souvisí s hospodařením školy s majetkem, který jí předal stát.

Například v anglosaském světě mají pravomoc větší, stejně jako třeba rektor, jehož úkolem není být po vůli učitelům a studentům, ale hlídat celkovou efektivitu školy.

Řeklo by se – tak to má být, udělejme to tak taky.

Jenže na světě není nic černobílé. Ozývají se hlasy, že by se vysoké školy, v nichž by měl menší pravomoci akademický senát, mohly dostat pod vliv politiků a lobbistů.

To samozřejmě nelze úplně vyloučit, i když nějaké pojistky Bílá kniha navrhovala.

Všichni si jistě dovedeme představit, že zasedá-li ve správní radě šéf velké stavební firmy, bude mít zájem, aby škola stavěla.

Bude-li tam politik, může prosazovat svoje lidi.

A jistě bychom už teď, kdy správní rady mají pravomoci malé, našli příklady vzájemných „službiček“. Je to ale dostatečný důvod, aby škola nevycházela ze své uzavřenosti?

Autor Bílé knihy Petr Matějů není tak úplně „mimo mísu“. Má ale jeden handicap: dráždí víc, než je potřeba. Jeho zarputilé tvrzení, že máme proti vyspělému světu zoufale málo vysokoškolsky vzdělaných lidí, a musíme proto otevřít vysoké školy podstatně většímu počtu mladých, bylo od začátku zkrslující a hlavně, už nějakou dobu to nesedí. Na vysoké školy v Česku dnes odchází polovina populačních ročníků a to, o co dnes jde, není už kvantita. (Ostatně v pondělí k tomu přineseme zásadní materiál v příloze Akademie.) Ministr Liška je pod tlakem a couvá. Možná by měl couvnout i od prosazování nového vysokoškolského zákona.

Mnoho důležitých věcí lze totiž upravit bez zákona, prostě jen malou změnou ve financování vysokých škol. Anebo vypracováním jiných dokumentů. Například Národního kvalifikačního rámce, který by měl v návaznosti na Evropský kvalifikační rámec definovat, co má umět člověk v určitých pracovních pozicích a k čemu ho má ten který typ školy připravovat.

Podstatné kroky je třeba udělat i v oblasti mobility studentů. Naši vysokoškoláci už dnes mají možnost absolvovat část studia na zahraniční vysoké škole, co ale chybí, je uznávání zkoušek, které tam udělali, zdejšími vysokými školami.

Další kolo debaty za pět let Vraťme se ale ještě k školnému. Ministr školství se vyjádřil, že tato vláda nejenže je nezavádí, ale ani to nemá v úmyslu. Další kolo debaty o této záležitosti bude podle něho aktuální nejdříve za pět let.

Ministr financí Kalousek měl zástupcům studentů říci, že by se školné v zákoně přece jen objevit mohlo, abychom byli na takovou eventualitu připraveni, ale s tím, že jeho výše bude nula.

Za takových okolností by bylo ale rozumnější nový zákon odsunout a menší věci, které si vyžadují úpravu, řešit novelou. Mohlo by mezi nimi být například udělování docentur a profesur jen v návaznosti na určitou školu. Dnes se totiž občas stává, že ti, kdo profesuru nebo docenturu neudělají na jedné škole, odjedou na jinou, kde je to snazší, nebo i na Slovensko, kde uspějí. Nic proti tomu, ale asi by mělo být řečeno, že ten a ten je docentem na Karlově univerzitě a ten a ten zase na jiné, možná méně významné a zároveň benevolentnější vysoké škole.

Bílá kniha navrhovala nově definovat pravomoci a odpovědnosti vysokoškolských orgánů a časem zavést školné. To druhé se v době ekonomické krize změnilo v politicky nekorektní slovo, to první pobouřilo také.